

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Zientara

Protokolant: sekr. sądowy Bogumiła Kanclerz

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa B. N.

przeciwko (...) S.A. w W.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

1. oddała powództwo;

2. zasądza od powódki B. N. na rzecz pozwanej (...) S.A. w W. kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 378/12

UZASADNIENIE

Powódka B. N. wystąpiła z pozwem przeciwko (...) S.A. w W. domagając się ochrony dóbr osobistych w postaci czci, prawa do poszanowania prywatności oraz „bezpieczeństwa autonomii informacyjnej” dotyczącej każdego człowieka. Powódka żądała nakazania pozwanej przeproszenia jej w sposób skonkretyzowany w pozwie oraz poinformowania podmiotu, na rzecz którego pozwana dokonała przelewu wierzytelności, iż dane osobowe powódki zostały przekazane w sposób bezprawny i nigdy nie posiadała ona zadłużenia z tytułu opłat za korzystanie z usług telekomunikacyjnych. Powódka wniosła nadto o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu według norm prawem przepisanych.

Uzasadniając żądanie podała, iż w dniu 26 sierpnia 2002 r. zawarła z pozwaną umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych; umowa była realizowana zgodnie z jej postanowieniami, jako usługobiorca terminowo regulowała wszelkie przesyłane jej faktury, a następnie wypowiedziała tę umowę. Powódka podkreśliła, że pozwana od momentu wypowiedzenia umowy nie kontaktowała się z nią, w szczególności nie wzywała jej do zapłaty rzekomo nieuiszczonych należności. W dniu 26 czerwca 2012 r. pozwana poinformowała powódkę, iż jej zadłużenie z tytułu niezapłaconych faktur zostało zbyte na rzecz firmy windykacyjnej w drodze dwóch umów cesji - z dnia 10 grudnia 2003 r. oraz z dnia 20 maja 2004 r.

Zdaniem B. N. obie cesje dotyczyły nieistniejących wierzytelności, pozwana w sposób bezprawny przekazała jej dane osobowe spółce zajmującej się obrotem wierzytelnościami. Kolejnemu nabywcy wierzytelności - (...) Sp. z o.o. w W. zarzuciła „nękanie” monitami z żądaniem spłaty wierzytelności, kierowanie do niej znacznej ilości korespondencji oraz telefonów w tej sprawie oraz nadanie jej statusu dłużniczki. Powódka twierdziła, że wszelkie te czynności były konsekwencją bezprawnego działania pozwanej, która uznała ją za nierzetelnego klienta i zbyła

nieistniejące wiarygodności. Z wiarygodnością takiego stanowiska miało przemawiać także i to, że pozwana nie uzależniła rozwiązania umowy od wcześniejszego uregulowania jakichkolwiek należności z tytułu zaległych faktur.

W odpowiedzi na pozew pozwana (...) S. A. w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Pozwana nie negowała, że strony łączyła umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych, która uległa rozwiązaniu z dniem 9 czerwca 2003 r. Saldo rozliczeń z tytułu wykonania umowy na dzień 15 lipca 2003 r. wykazywało, iż powódka zalega z zapłatą kwoty 647,30 zł. Z uwagi na nieuregulowanie zaległości pozwana w dniu 10 grudnia 2003 r. dokonała cesji wierzytelności na kwotę 454,76 zł, zaś w dniu 20 maja 2004 r. cesji wierzytelności w kwocie 192,54 zł. Należności wynikające z pierwszej umowy cesji zostały przez powódkę uiszczone w całości, do uregulowania pozostała kwota 192,54 zł. W tych okolicznościach, zdaniem pozwanej, sprzedaż długu i przekazanie danych osobowych powódki cesjonariuszowi nie mogło prowadzić do naruszenia dóbr osobistych powódki i nie było działaniem bezprawnym.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 sierpnia 2002 r. B. N. zawarła z (...) S. A. w W. umowę o świadczenie usług powszechnych nr (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony, jednocześnie powódka wyraziła dobrowolnie zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych, tj. nazwiska, imienia, nazwy miejscowości oraz nazwy ulicy, przy której znajduje się zakończenie łącza i numeru telefonu w celach publikowania i podawania ich przez służby informacyjne pozwanej do wiadomości innych osób.

W dniu 9 czerwca 2003 r. powódka wypowiedziała pozwanej umowę.

W dniu 10 grudnia 2003 r. pozwana zbyła firmie windykacyjnej (...)G. z siedzibą w Z. wierzytelność przysługującą jej względem powódki w kwocie 454,76 zł; umową z dnia 20 maja 2004 r. na rzecz tego samego podmiotu zbyła wierzytelność w kwocie 192,54 zł. Równocześnie przekazano cesjonariuszowi informację o danych osobowych powódki.

Pismem doręczonym w dniu 31 stycznia 2011 r. (...) Sp. z o.o. w W. wezwała powódkę do zapłaty zadłużenia, wynikającego z nieuregulowanych faktur wystawionych przez (...) S. A. w W..

W dniu 1 lutego 2011 r. powódka zwróciła się do (...) Sp. z o.o. w W. z prośbą o wskazanie podstaw jej zadłużenia.

W piśmie z dnia 26 marca 2012 r. spółka poinformowała powódkę, iż w dniu 20 maja 2004 r. doszło pomiędzy pozwaną, a (...)G. z siedzibą w Z. do zawarcia umowy cesji wierzytelności przysługującej (...) wobec powódki z tytułu nieopłaconych faktur. (...)G. z siedzibą w Z. w drodze cesji z dnia 29 września 2007 r. zbył wierzytelność nabytą od pozwanej na rzecz (...) 1 Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w W., którego organem uprawnionym do reprezentacji jest (...) Sp. z o.o. w W.. Wskazano, iż zadłużenie powódki wynika z nieopłaconych faktur nr (...) z dnia 12 marca 2003 r. oraz nr(...)z dnia 18 kwietnia 2003 r.

Pismem z dnia 20 października 2011 r. (...) Sp. z o.o. w W. wezwała powódkę do zapłaty kwoty 376,75 zł, kolejne wezwanie z dnia 26 marca 2012 r. opiewało na kwotę 387,23 zł.

Pismem z dnia 29 maja 2012 r. B. N. zwróciła się do pozwanej z żądaniem wyjaśnienia, na jakiej podstawie doszło do cesji wierzytelności bez jej zgody oraz zażądała wydania jej rozliczenia konta abonenckiego za okres od dnia 26 sierpnia 2002 r. do dnia 20 maja 2004 r. z wyszczególnieniem wszystkich faktur, dat ich wymagalności, kwot na jakie opiewały oraz wysokości dokonanych wpłat.

W piśmie z dnia 29 czerwca 2012 r. pozwana wskazała, iż zadłużenie powódki w łącznej kwocie 647,30 zł zostało przekazane firmie windykacyjnej I. J. na podstawie dwóch cesji: z dnia 10 grudnia 2003 r. obejmującej wierzytelność na kwotę 454,76 zł oraz z dnia 20 maja 2004 r. opiewającej na kwotę 192,54 zł. Jednocześnie pozwana poinformowała

powódkę o niemożności udostępnienia duplikatów faktur za rok 2003 z uwagi na upływ pięcioletniego okresu archiwizacji dokumentów.

Z korespondencji kierowanej do powódki przez (...) Sp. z o.o. w W. wynika, iż wobec powódki prowadzone były dwie sprawy związane z windykacją należności objętych umowami cesji z dnia 10 grudnia 2003 r. oraz 20 maja 2004 r. – odpowiednio pod numerami spraw (...) oraz (...).

Zadłużenie wynikające z umowy cesji z dnia 10 grudnia 2003 r. (...) powódka uregulowała w całości.

Zadłużenie objęte umową cesji z dnia 20 maja 2004 r. (...) dotyczy nieopłaconych faktur nr (...) z dnia 12 marca 2003 r. oraz FEL (...) z dnia 18 kwietnia 2003 r. Powódka nie uiszczyła żadnej kwoty na poczet spłaty zadłużenia wynikającego ze sprawy prowadzonej pod numerem (...).

(dowód: umowa z dnia 26 sierpnia 2002 r., k. 8; wniosek powódki z dnia 01 lutego 2011 r., k.9; informacja (...) Sp. z o.o. w W. z dnia 26 marca 2012 r., k. 12, wezwanie do zapłaty z dnia 26 marca 2012 r., k. 14; pismo powódki z dnia 20 maja 2012 r. kierowane do pozwanej, k.20; informacja pozwanej, k. 21; zestawienie salda, k. 42; informacja (...) Sp. z o.o. w W. z dnia 01 lipca 2013 r., k. 72)

Powódka nie dysponuje żadnymi dowodami wpłat należności uiszczanych tytułem opłaty za faktury wystawiane przez pozwaną. Po otrzymaniu od (...) Sp. z o.o. w W. wezwania do zapłaty z dnia 26 marca 2012 r. nie dokonywała żadnych wpłat należności.

(dowód: zeznania powódki złożone w charakterze strony, k. 67).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstaw odpowiedzialności pozwanej należało upatrywać w art. 24 k.c. Zgodnie z jego treścią ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie uprawniony może również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Przepis ten nie stanowi podstawy normatywnej dla zasądzenia zadośćuczynienia w każdym wypadku bezprawnego naruszenia dóbr osobistych, lecz odsyła do przepisów szczególnych, które przewidują ten środek. Zadośćuczynienie przyznane może być tylko w wypadkach wskazanych w ustawie. Przepisem takim jest, m.in. art. 448 k.c., zgodnie z którym w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Jak wynika z powyższego podstawą ewentualnej odpowiedzialności i przesłankami ochrony dóbr osobistych, które muszą być spełnione łącznie, są:

- 1) zagrożenie lub naruszenie tego dobra,
- 2) bezprawność zagrożenia lub naruszenia.

Pierwszą z w/w przesłanek udowodnić musi powód dochodzący ochrony przed sądem.

Przepis art. 24 k.c. nie wymaga dla wskazanej w nim odpowiedzialności przesłanki w postaci winy sprawcy naruszenia dóbr osobistych oraz przewiduje domniemanie bezprawności jego działania, co powoduje, że dochodzący ochrony nie musi tej przesłanki udowadniać. Na stronie pozwanej natomiast spoczywa obowiązek wykazania, że jej działanie

było zgodne z prawem. Bezprawność postępowania to działanie lub zaniechanie sprzeczne z porządkiem prawnym i zasadami współżycia społecznego.

Odnosząc powyższe wskazania do stanu faktycznego sprawy zauważyć trzeba, iż powódka naruszenia jej dobra osobistego w postaci czci i prawa do prywatności upatrywała w działaniu pozwanej, która bezprawnie przypisała jej status dłużniczki, a następnie dokonała zbycia nieistniejących wierzytelności na rzecz podmiotu, który bezpodstawnie wszedł w posiadanie wszelkich danych osobowych powódki, wykorzystanych postępowaniu windykacyjnym.

Zdaniem pozwanej jej działaniu nie można przypisać cechy bezprawności, gdyż powódka była jej dłużniczką a zatem nie było przeszkód natury jurystycznej, aby pozwana dokonała cesji przysługujących jej wierzytelności, z czym wiązało się również przekazanie danych osobowych powódki nabywcy tych wierzytelności.

Punktem wyjścia dla merytorycznej oceny zasadności roszczeń dochodzonych pozwem było ustalenie, czy B. N. w dacie zawarcia drugiej umowy cesji wierzytelności przez pozwaną, była dłużniczką (...) S.A. w W., a tym samym czy przekazanie jej danych osobowych wobec zewnętrznego podmiotu nabywającego wierzytelność, tj. (...) Sp. z o.o. w W., było działaniem zgodnym z prawem. Nie ulega wątpliwości bowiem, że skoro powódka wyraziła zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych, to do momentu ustania stosunku umownego między stronami (co obejmuje także rozliczenie stron, a nie tylko wypowiedzenie umowy), pozwana była uprawniona do przetwarzania tych danych (analogicznie Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 22 lutego 2005 r., II SA/Wa 2030/04). Zbycie wierzytelności nieistniejącej, a zatem dokonanie nieważnej czynności prawnej, nie usprawiedliwiałoby przetwarzania danych osobowych powódki.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na udzielenie aprobaty stanowisku zajmowanemu przez powódkę.

Okoliczność, iż strony postępowania zawarły w dniu 28 sierpnia 2002 r. umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych nr (...), rozwiązaną z dniem 9 czerwca 2003 r., była w sprawie bezsporna. Co prawda powódka na rozprawie w dniu 24 czerwca 2013 r. wskazywała, iż nie wie, ile trwała przedmiotowa umowa, niemniej jednak z treści pozostałego w sprawie materiału dowodowego, jak i stanowiska powódki zajmowanego w pozwie, wynika, iż okres obowiązywania umowy był zgodny z tym, wskazanym w zdaniu poprzedzającym. Nie ulega nadto wątpliwości, że kwestionowana przez powódkę wierzytelność dotyczy okresu objętego umową.

Jak wynika z zestawienia konta abonenckiego powódki w okresie obowiązywania umowy, pozwana w odstępach miesięcznych wystawiała faktury za świadczone usługi, określając każdorazowo termin płatności (k. 42). W całym okresie obowiązywania umowy powódka w terminie uiszczała należność jedynie za jedną fakturę, tj. nr (...) z dnia 13 czerwca 2003 r., w pozostałych zaś przypadkach bądź wcale nie uiszczała należności, bądź czyniła to ze znacznym, nawet kilkumiesięcznym opóźnieniem. B. N. nie należała zatem do klientów regulujących terminowo swoje należności.

Zauważyć należy nadto, że z informacji udzielonej przez (...) sp. z o. o. w W. wynika, że wierzytelność zbyta przez pozwaną w dniu 10 grudnia 2003 r. została uregulowana w dniach 22 kwietnia 2004 r., 26 maja 2004 r., 7 lipca 2004 r. oraz 2 sierpnia 2004 r. – w ramach prowadzonego przez tę spółkę postępowania windykacyjnego w sprawie nr (...) (k. 71). Okoliczność ta także świadczy o istnieniu zadłużenia powódki zarówno w dacie rozwiązania umowy jak w momencie zawarcia obydwóch umów cesji.

Za słusznością stanowiska B. N. nie przemawia fakt, że pozwana zaakceptowała wypowiedzenie umowy jak również i to, że nie wzywała powódki do spełnienia świadczenia. Umowa nie była prawidłowo realizowana przez powódkę, co uzasadniało jej rozwiązanie. Dochodzenie wierzytelności stanowi natomiast uprawnienie, a nie obowiązek wierzyciela.

Sprawą wierzyciela jest także wybór sposobu dochodzenia praw, oczywiście w granicach wyznaczonych obowiązującymi przepisami. W tym kontekście zauważyć należy, że powódka była wzywana do zapłaty, doręczano jej bowiem faktury (czego nie kwestionuje, twierdząc, że je opłacała). Zaspokojenie przez zbycie wierzytelności jest

również uprawnieniem wierzyciela, przy czym zgoda dłużnika na dokonanie takiej czynności nie jest wymagana (art. 509 kc).

Zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powódka w toku postępowania konsekwentnie twierdziła, iż wszystkie faktury wystawione przez pozwaną zostały przez nią opłacone w terminie, niemniej jednak nie przedstawiła żadnego dowodu mogącego przemawiać właśnie za takim stanem rzeczy. Należy podkreślić, że to dłużnik winien wykazać się pokwitowaniem (dowodem wpłaty), dowodząc spełnienia świadczenia. Odmienne rozumienie ciężaru dowodu zmuszałoby wierzyciela do przeprowadzenia dowodu negatywnego (co do niespełnienia obowiązku przez dłużnika). Samo twierdzenie powódki, iż nie posiadała ona żadnych zobowiązań wobec pozwanej, jest zatem nieprzekonywujące.

Wskazane wyżej okoliczności uzasadniają twierdzenie, iż powódka w dacie zawarcia przez pozwaną umów cesji, tj. 10 grudnia 2003 r. oraz 20 maja 2004 r., posiadała wobec pozwanej zadłużenie wynikające z nieopłaconych faktur za świadczone usługi telekomunikacyjne, tym samym była ona dłużniczką (...) S.A. w W..

Zgodnie z art. 23 ust 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2002, Nr 101, poz. 926) przetwarzanie danych jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy: 1) osoba, której dane dotyczą, wyrazi na to zgodę, chyba że chodzi o usunięcie dotyczących jej danych, 2) jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa, 3) jest to konieczne do realizacji umowy, gdy osoba, której dane dotyczą, jest jej stroną lub gdy jest to niezbędne do podjęcia działań przed zawarciem umowy na żądanie osoby, której dane dotyczą, 4) jest niezbędne do wykonania określonych prawem zadań realizowanych dla dobra publicznego, 5) jest to niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą. Jak wynika ze stanowiska judykatury, nie można tak rozumieć przepisów ustawy o ochronie danych osobowych, że udostępnienie danych dłużnika w celu windykacji należności, narusza dobro tej osoby, gdyż byłoby to niczym nieuzasadnione jej uprzywilejowanie (tak w uzasadnieniu wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 16 listopada 2005 r., sygn. II Sa/Wa 139/05, System Informacji Prawnej Lex Omega nr(...)).

Zauważyć należy, że zastrzeżenie danych osobowych dłużnika wobec nabywcy wierzytelności miałyby się z celem zawarcia takiej umowy; utrudniałoby, o ile nie uniemożliwiałoby, późniejsze egzekwowanie wierzytelności.

Skoro powódka nie wykonała obciążającego ją obowiązku zapłaty, to pozwana miała prawo zbyć wierzytelność, udostępniając cesjonariuszowi jej dane osobowe.

Jak wskazano wyżej powódka w umowie z pozwaną wyraziła dobrowolnie zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych, tj. nazwiska, imienia, nazwy miejscowości oraz nazwy ulicy, przy której znajduje się zakończenie łącza i numeru telefonu w celach publikowania i podawania ich przez służby informacyjne pozwanej do wiadomości innych osób. Działanie pozwanej było zatem zgodne z prawem.

W tym stanie rzeczy powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu (punkt 1).

O kosztach procesu obciążających powódkę na rzecz pozwanej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 10 ust 1 pkt 2 w zw. z § 10 ust 2 oraz § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.) (punkt 2).